

Bruksela, 27 maja 2024 r.
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady dotyczące stanowiska UE w sprawie zaostrożenia zakazu stosowania min przeciwpiechotnych z myślą o 5. konferencji przeglądowej konwencji o zakazie stosowania min przeciwpiechotnych

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady dotyczące stanowiska UE w sprawie zaostrożenia zakazu stosowania min przeciwpiechotnych z myślą o 5. konferencji przeglądowej konwencji o zakazie stosowania min przeciwpiechotnych, w wersji zatwierdzonej przez Radę na 4028. posiedzeniu 27 maja 2024 r.

**Konkluzje Rady dotyczące stanowiska UE w sprawie zaostrożenia zakazu stosowania min
przeciwpiechotnych**

**z myślą o 5. konferencji przeglądowej konwencji o zakazie stosowania min
przeciwpiechotnych**

I- Wprowadzenie

1. Unia Europejska (UE) jednomyślnie popiera i realizuje cele Konwencji o zakazie użycia, składowania, produkcji i przekazywania min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu¹. UE i jej państwa członkowskie od wielu lat wspierają rozminowywanie i niszczenie składowanych min przeciwpiechotnych, a także pomoc dla ofiar takich min, promowanie powszechnego stosowania konwencji i wspomaganie państw-stron w pełnym i skutecznym wdrażaniu konwencji. Od 1 czerwca 2013 r. wszystkie państwa członkowskie UE są stroną konwencji.
2. Rada jest zdania, że konwencja jest jednym z kluczowych instrumentów rozbrojeniowych i że należy zagwarantować jej integralność, pełne wdrożenie i ścisłe stosowanie, a także nadal działać na rzecz powszechnego jej przestrzegania. Dwadzieścia pięć lat po wejściu w życie konwencja stanowi sukces w dziedzinie dyplomacji rozbrojeniowej i odzwierciedla wartości reprezentowane przez Unię: międzynarodowy porządek oparty na zasadach, którego fundamentem jest poszanowanie praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego. Konwencja ustanawia zarazem mocne globalne standardy w odniesieniu do zakazu używania, przekazywania i produkcji min przeciwpiechotnych oraz przynosi imponujące rezultaty w zakresie niszczenia składowanych min przeciwpiechotnych i rozminowywania zanieczyszczonych terenów, a jednocześnie zawiera postanowienie – które należy uwzględnić w szerzej pojętych krajowych politykach, planach i ramach prawnych – by każde państwo-strona, które może to uczynić, udzieliło odpowiedniej pomocy ofiarom min.

¹ Zwanej dalej „konwencją”.

Konwencja wywarła wymierny i istotny pozytywny wpływ na ochronę humanitarną, stabilizację, rozwój i rozbrojenie na całym świecie, przyczyniając się do pokoju i bezpieczeństwa na świecie i do realizacji Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.

3. Rada przyznaje, że celów konwencji nie udało się jeszcze osiągnąć w pełni. Zanieczyszczenie terenów minami przeciwpiechotnymi nadal wyrządza szkody, wzbudza strach, blokuje dostęp, hamuje rozwój społeczno-gospodarczy i uniemożliwia uchodźcom i osobom wewnątrznie przesiedlonym powrót do domu. Miny przeciwpiechotne i wybuchowe pozostałości wojenne nadal stanowią ogromne i niedopuszczalne obciążenie dla poszczególnych osób, rodzin, społeczności, regionów i państw. Rada zdecydowanie potępia rosyjską nielegalną wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, a także stosowanie min przeciwpiechotnych i improwizowanych min przeciwpiechotnych, które sprawiło, że Ukraina jest najbardziej zanieczyszczonym minami krajem na świecie. Niepokój Rady budzą również nowo powstałe zanieczyszczenia w krajach takich jak Irak, Libia, Syria, Jemen, Mjanma i w regionie Sahelu. Rada potwierdza, że wszelkie przypadki używania min przeciwpiechotnych – gdziekolwiek, kiedykolwiek i przez jakikolwiek podmiot – są nadal dla UE całkowicie nie do zaakceptowania.
4. Rada przypomina, że UE i jej państwa członkowskie znajdują się wśród głównych darczyńców ogólnoświatowej pomocy na rzecz działań przeciwminowych, wspierając powszechne stosowanie konwencji, badania i rozminowywanie zaminowanych obszarów, edukację na temat zagrożenia związanego z minami, pomoc ofiarom, niszczenie składowanych min, budowanie zdolności oraz badania i rozwój technologiczny w dziedzinie wykrywania min i rozminowywania. Od czasu ostatniej konferencji przeglądowej konwencji, która miała miejsce w 2019 r., UE i jej państwa członkowskie pozostały jednymi z głównych darczyńców na rzecz działań przeciwminowych na świecie: w ramach instrumentów reagowania kryzysowego w 2022 r. przeznaczyły na ten cel 26 mln EUR, a w 2023 r. 38,5 mln EUR, zaś w ramach pomocy humanitarnej – dalsze 8,5 mln EUR w 2022 r. i 16 mln EUR w 2023 r. Rada przypomina też o znacznym dodatkowym wsparciu udzielanym przez poszczególne państwa członkowskie UE na rzecz finansowania działań i projektów pomocowych w zakresie działań przeciwminowych.
5. Rada przypomina o wkładzie zapewnianym na rzecz jednostki wspierającej realizację konwencji na mocy decyzji (WPZiB) 2021/257 z dnia 18 lutego 2021 r. w sprawie wsparcia Planu działania z Oslo dotyczącego wprowadzania w życie Konwencji z 1997 r. o zakazie użycia, składowania, produkcji i przekazywania min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu.

Decyzja ta pozwoliła jednostce wspierającej realizację konwencji zaangażować się w wykonywanie Planu działania z Oslo przyjętego przy okazji 4. konferencji przeglądowej konwencji (2019 r.), w tym poprzez propagowanie powszechnego stosowania konwencji oraz wspieranie wysiłków państw-stron w zakresie badań, rozminowywania, edukacji na temat zagrożenia związanego z minami i tych aspektów Planu działania z Oslo, które dotyczą pomocy ofiarom.

6. Rada wyraża uznanie dla licznych partnerów i zainteresowanych podmiotów, którzy przyczynili się do opracowania konwencji i do sukcesów, jakie dzięki niej osiągnięto przez minione dwadzieścia pięć lat, w tym dla państw-stron, organizacji międzynarodowych, społeczeństwa obywatelskiego, naukowców oraz wszystkich darczyńców wspierających działania przeciwminowe i podmiotów te działania realizujących. W tym świetle Rada docenia m.in. wysiłki podjęte przez Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca oraz Międzynarodową kampanię na rzecz zakazu stosowania min przeciwpiechotnych. Rada pragnie w szczególności wyrazić szacunek dla saperów z całego świata zajmujących się usuwaniem min, którzy pracują na rzecz przywrócenia dostępności i bezpieczeństwa terenów, za ich odwagę i determinację, oraz upamiętnić tych spośród nich, którzy stracili życie, wykonując to szlachetne zadanie. Rada podkreśla, że w realizację i powszechne stosowanie konwencji należy włączyć osoby, które przeżyły wybuch min, i organizacje je reprezentujące, w tym organizacje młodzieżowe oraz organizacje działające na rzecz praw kobiet i kierowane przez kobiety. Rada wyraża uznanie dla jednostki wspierającej realizację konwencji za jej bezcenną i wykonywaną z oddaniem pracę. Ponadto Rada podkreśla silne partnerstwo i doskonałą współpracę między Organizacją Narodów Zjednoczonych a UE w dziedzinie działań przeciwminowych.
7. Rada wyraża zadowolenie w związku ze zbliżającą się 5. konferencją przeglądową konwencji, która odbędzie się w Siēm Réab-Angkor w dniach 25–29 listopada 2024 r. i będzie okazją do dokonania przeglądu postępów, potwierdzenia podjętych zobowiązań i propagowania dalszych działań na rzecz powszechnego stosowania konwencji i jej wzmocnionego wdrażania. Rada uważa, że konferencja przeglądowa powinna zachęcić państwa-strony do otwartego i konstruktywnego dialogu oraz zaangażować wszystkie stosowne zainteresowane podmioty w dyskusję o bieżących i przyszłych wyzwaniach oraz przyspieszyć działania na rzecz osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest likwidacja min przeciwpiechotnych na całym świecie.
8. Unijne cele dotyczące rezultatów konferencji przeglądowej przedstawiono w dokumencie zawierającym stanowisko w pkt II.

II- Stanowisko UE z myślą o 5. konferencji przeglądowej Konwencji o zakazie użycia, składowania, produkcji i przekazywania min przeciwpiechotnych oraz o ich zniszczeniu (Siem Réab-Angkor, 25–29 listopada 2024 r.)

Unia Europejska (UE) wniesie konstruktywny wkład w wypracowanie pomyślnego, opartego na konsensusie wyniku konferencji przeglądowej konwencji o zakazie stosowania min przeciwpiechotnych, dążąc do tego, by wymienione poniżej elementy zostały uwzględnione w trzech przewidzianych dokumentach końcowych: (1) przeglądzie funkcjonowania i statusu konwencji, (2) deklaracji politycznej oraz (3) planie działania.

1) W odniesieniu do przeglądu funkcjonowania i statusu konwencji:

1. wskazanie nowych wyzwań w dziedzinie wdrażania, które napotykają państwa-strony we wszystkich obszarach konwencji (powszechne stosowanie, zgodność, pomoc ofiarom, rozminowywanie, niszczenie składowanych min, współpraca i pomoc, przejrzystość oraz wymiana informacji);
2. przypomnienie o konkluzjach niemieckiej prezydencji z 21 posiedzenia państw-stron konwencji dotyczących bieżących wyzwań przedstawionych w dokumentach rozesłanych z myślą o konferencji;
3. dążenie do przeprowadzenia szczegółowego przeglądu statusu wdrażania zobowiązań konwencji od czasu 4. konferencji przeglądowej (2019 r.), na podstawie prac przygotowawczych i konkluzji komitetów działających w ramach konwencji, w tym:

Powszechne stosowanie konwencji

- a. wspieranie wszystkich wysiłków podejmowanych na rzecz powszechnego stosowania konwencji, w tym wysiłków prezydencji, jednostki wspierającej realizację konwencji oraz specjalnych wysłanników konwencji, oraz opracowanie zachęt w celu propagowania upowszechnienia, w tym dzięki finansowaniu;

Wykonanie art. 5

- b. zachęcenie stron do terminowego przedstawiania szczegółowych informacji na temat wykonania ich zobowiązań na mocy art. 5, w szczególności co się tyczy wniosków o przedłużenie;

- c. przypomnienie, że 14 państw-stron musi zrealizować swoje zobowiązania w zakresie rozminowywania do 2025 r., i wyrażenie żalu, że tylko kilka ma nadal szansę na dotrzymanie tego terminu;
- d. zachęcenie wszystkich zainteresowanych państw-stron do wysiłków, zważywszy na liczne wnioski o przedłużenie spodziewane w 2024 r.; zaapelowanie do państw-stron o przedstawienie szczegółowych planów prac na okres, którego dotyczy wnioski o przedłużenie, w tym analizy kosztów i dostosowanych do kontekstu inicjatyw w zakresie edukacji na temat zagrożenia związanego z minami i zmniejszenia liczby ofiar w społecznościach dotkniętych problemem;
- e. zachęcenie państw-stron do stałego aktualizowania krajowych standardów działań przeciwwminowych zgodnie z najnowszymi międzynarodowymi standardami w rozminowywaniu (IMAS);
- f. zachęcenie państw-stron, które według doniesień są zanieczyszczone improwizowanymi minami przeciwpiechotnymi, by nadal budowały świadomość na temat potrzeby zajęcia się tym zanieczyszczeniem w ramach konwencji;
- g. zachęcenie do wzmacniania synergii między komitetem ds. wykonania art. 5 a komitetem ds. wzmacniania współpracy i pomocy, a także zacieśnianie dialogu z organizacjami eksperckimi;
- h. wspieranie tworzenia nieformalnych grup wsparcia dla komitetu ds. art. 5 oraz dalsze badanie możliwości wzmocnienia procesu na podstawie art. 5, w tym wkładu ze strony odpowiednich zainteresowanych stron;

Wykonanie art. 7

- i. wezwanie państw-stron do wypełniania obowiązków sprawozdawczych na mocy art. 7;

W odniesieniu do współpracy i pomocy

- j. promowanie wyników 3. globalnej konferencji na temat pomocy ofiarom i zapewnienie, by zostały one uwzględnione w przyszłym planie działania;
- k. wspieranie formatu zindywidualizowanego podejścia, które stosuje komitet, aby zapewnić zainteresowanym państwom dotkniętym problemem forum, na którym mogą przedstawić swoje specyficzne wyzwania i potrzeby odpowiednim zainteresowanym podmiotom, w tym darczyńcom i podmiotom realizującym działania przeciwwminowe;

4. dokonanie przeglądu mechanizmów wdrażania konwencji oraz poparcie starań i, w razie potrzeby, propozycji na rzecz ich udoskonalenia w sposób zgodny z konwencją;
5. zaapelowanie o podjęcie wysiłków na rzecz podtrzymania oraz zapewnienia nowych środków finansowych na działania przeciwmimowe, w tym za pomocą innowacyjnych instrumentów finansowych;
6. wezwanie państw-stron zalegających z ustalonymi składkami na rzecz konwencji, by je uregulowały, z podkreśleniem, że zobowiązanie polityczne na rzecz konwencji powinno być poparte zobowiązaniem finansowym, oraz zachęcenie państw-stron, które mają taką możliwość, do wniesienia dobrowolnych składek na rzecz jednostki wspierającej realizację konwencji;

2) *W odniesieniu do deklaracji politycznej z Siēm Réab-Angkor*

1. wyrażenie zobowiązania na rzecz międzynarodowego porządku opartego na zasadach, którego fundamentem jest poszanowanie prawa międzynarodowego, w tym praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, a także poparcie stałego wielostronnego dialogu na temat rozbrojenia;
2. wyrażenie Kambodży uznania za zorganizowanie 5. konferencji przeglądowej, dostrzeżenie dużego doświadczenia tego kraju we wszystkich obszarach działań przeciwmimowych oraz jego gotowości do dzielenia się tym doświadczeniem z innymi krajami;
3. wyrażenie poparcia dla priorytetowego znaczenia, jakie kambodżańska prezydencja nadaje powszechnemu stosowaniu konwencji, wykonaniu art. 5 oraz pomocy dla ofiar, a także przypomnienie o wsparciu i gotowości UE do zaangażowania się w tych dziedzinach;
4. potwierdzenie stanowczego zobowiązania na rzecz ochrony przepisu o zwalczaniu min przeciwpiechotnych i poparcia powszechnego stosowania konwencji;
5. przypomnienie, że wszelkie przypadki używania min przeciwpiechotnych – gdziekolwiek, kiedykolwiek i przez jakikolwiek podmiot – są nadal dla UE całkowicie nie do zaakceptowania;
6. wyrażenie politycznego zobowiązania państw-stron do wdrożenia planu działania z Siēm Réab-Angkor;
7. wyrażenie żalu z powodu braku postępów w upowszechnianiu stosowania konwencji od 2017 r. – do konwencji nadal nie przystąpiły 33 państwa, a także zachęcenie do odnowienia przez wszystkie państwa-strony i inne podmioty zaangażowania na rzecz upowszechniania;

8. przypomnienie o znaczeniu partnerstwa z wszystkimi podmiotami działającymi w obszarze działań przeciwwminowych, w tym społeczeństwem obywatelskim, krajowymi organami ds. działań przeciwwminowych oraz sektorem prywatnym;
9. potwierdzenie, że improwizowane urządzenia wybuchowe (IED), które spełniają definicję miny przeciwpiechotnej określoną w konwencji, są objęte zawartymi w niej zobowiązaniami;
10. podkreślenie, że działania przeciwwminowe są często niezbędne do umożliwienia rozwoju społeczno-gospodarczego, budowania pokoju, stabilizacji i dostępu pomocy humanitarnej;
11. zobowiązanie do uwzględniania różnorodności i równości płci oraz promowanie ukierunkowanych na aspekt płci i uwrażliwionych na konflikty podejść w realizacji wszystkich aspektów działań przeciwwminowych, a także w ramach instytucjonalnego działania konwencji;
12. wyrażenie zaniepokojenia wieloma ofiarami min przeciwpiechotnych, do których doszło od czasu 4. konferencji przeglądowej, sporządzenie listy krajów najbardziej dotkniętych problemem, porównanie danych i tendencji z poprzednimi latami oraz wyciągnięcie wniosków z myślą o kolejnych pięciu latach;
13. zbadanie korzyści i wzmacnianie synergii z innymi instrumentami na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego, takimi jak Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych; instrumenty te są kluczowymi elementami pomocy ofiarom, by promować prawa człowieka i skuteczne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie na równych zasadach;

3) *W odniesieniu do planu działania z Siēm Réab-Angkor*

1. zajęcie się wszystkimi aspektami wdrażania konwencji, najlepszymi praktykami w zakresie wdrażania konwencji, powszechnego stosowania konwencji, niszczenia składowanych min przeciwpiechotnych oraz ich zachowywania, badania i oczyszczania zaminowanych terenów, edukacji na temat zagrożenia związanego z minami, pomocy dla ofiar, współpracy i pomocy międzynarodowej oraz środków zapewniających zgodność;
2. uwzględnienie luk i wyzwań zidentyfikowanych w ramach przeglądu funkcjonowania i statusu konwencji w celu wspólnego opracowania propozycji innowacji, usprawniania i wzmacniania wdrażania wszystkich aspektów konwencji;

podkreślenie faktu, że działania przeciwwminowe są czynnikiem ułatwiającym i wspomagającym wysiłki w zakresie bezpieczeństwa i pomocy humanitarnej, stabilizację i rozwój społeczno-gospodarczy, a także powrót uchodźców i zintegrowane wsparcie dla ofiar min;

3. dostrzeżenie wkładu nowego Programu na rzecz pokoju i Paktu na rzecz przyszłości w działania przeciwwminowe; dostrzeżenie szczególnych partnerskich relacji konwencji z Organizacją Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowym Komitetem Czerwonego Krzyża, Międzynarodową kampanią na rzecz zakazu stosowania min przeciwpiechotnych, Genewskim Międzynarodowym Centrum Humanitarnego Rozminowywania, a także uznanie wkładu partnerstw ze społeczeństwem obywatelskim we wspieranie wdrażania konwencji;
4. przypomnienie o wkładzie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, agendy ONZ „Kobiety, pokój i bezpieczeństwo” oraz celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju;
5. propagowanie podjęcia przez wszystkie państwa-strony zobowiązania do pełnego wykonania i ukończenia ich zobowiązań na mocy konwencji, w tym – jeśli są w stanie to zrobić – poprzez podjęcie, oprócz rozminowywania, stosownych środków pomocowych, by zapewnić społeczną i gospodarczą rehabilitację ofiar min;
6. promowanie wsparcia dla krajowych lub regionalnych dialogów między zainteresowanymi podmiotami, by dodatkowo usprawnić współpracę i pomoc we wdrażaniu konwencji i by zachęcić strony odpowiedzialne za dobrostan społeczności dotkniętych problemem oraz osób, które przeżyły wybuch, do skuteczniejszego zajęcia się wyzwaniami, z jakimi mierzą się te społeczności i osoby, dzięki wzmocnionym partnerstwom i dialogowi;
7. zachęcenie do opracowywania polityk w celu jak najlepszego niedyskryminacyjnego wspomagania ofiar min, zajmując się szczególnymi potrzebami wszystkich cywilów, w tym w odniesieniu do wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego;
8. zachęcenie do uwzględniania perspektywy płci oraz brania pod uwagę różnorodnych potrzeb i doświadczeń osób ze społeczności dotkniętych problemem w ramach programowania działań przeciwwminowych;
9. uwzględnianie środowiskowych i klimatycznych skutków wszystkich aspektów działań przeciwwminowych, zachęcenie państw-stron, by priorytetowo potraktowały te aspekty w swoich krajowych strategiach działań przeciwwminowych, przekazywały informacje na temat tych aspektów, wyznaczyły punkty kontaktowe w specjalnych komitetach oraz uwzględniły zanieczyszczenie minami i działania przeciwwminowe w krajowych planach reagowania w przypadku katastrof; zachęcenie podmiotów realizujących, by uwzględniały te aspekty w swoich działaniach i projektach;

10. uwzględnienie w tym zakresie międzynarodowych standardów w rozminowywaniu (IMAS) oraz zaleceń politycznych Genewskiego Międzynarodowego Centrum Humanitarnego Rozminowywania (GICHD);
 11. zapewnienie poszanowania kluczowych zasad działań przeciwminowych, w tym przejrzystości, rozliczalności, skuteczności i wydajności, inkluzywności i uwrażliwienia na konflikty;
promowanie i poszukiwanie sposobów wykorzystania najlepszych praktyk zgromadzonych dzięki doświadczeniom i kontaktom na wszystkich szczeblach;
 12. wspieranie podejść innowacyjnych, takich jak nowe mechanizmy finansowania pomocy na rzecz działań przeciwminowych;
 13. zachęcanie do przyjęcia środków wzmacniających art. 5, po to by lepiej stawiać czoła wyzwaniom, z którymi mierzą się dane państwa, i by skutecznie wspierać je w terminowym wywiązywaniu się ze zobowiązań;
 14. popieranie zwiększenia wsparcia finansowego i technicznego na rzecz rozminowywania oraz pomocy dla ofiar min;
 15. potwierdzenie, że improwizowane miny przeciwpiechotne należy zgłaszać i usuwać w drodze działań przeciwminowych zgodnie z istniejącymi zobowiązaniami;
 16. przypomnienie, że kwestia nielegalnego używania improwizowanych urządzeń wybuchowych, które spełniają definicję określoną w konwencji, budzi zasadnicze obawy, które powinny uzasadniać uwzględnienie jej w kolejnym planie działania, zwłaszcza w dziedzinie edukacji na temat zagrożenia związanego z minami.
-